

RAZGOVORI

List za roditelje OŠ „Đuro Ester“ Koprivnica

Broj 18 - godina XVIII. - 2023. godina

Tema broja: Tolerancija u razredu i školi

Medunarodni dan tolerancije - 11. studeni

Aktivnost „U tuđim cipelama“ – tolerancija prema osobama s invaliditetom

Posjet udruge slijepih i slabovidnih osoba 3., 4. i 5. razredima

Sadržaj

TOLERANCIJA

- Zajedno do tolerancije (Jasna Relja)
- Međunarodni dan tolerancije u 4.a razredu (Maja Sinjeri)
- Tolerancija ili poštivanje različitosti u našoj svakodnevici (Renata Glavica)
- Upoznavanje drugih kultura (Ana Kuhar)
- Članica Židovske općine Koprivnica održala sat povijesti (Mirna Kovačić)

ODGOJ U OBITELJI

- Intelektualna zrelost djeteta za školu (Sanja Prelogović)
- Važnost čitanja za socijalno-emocionalni razvoj djeteta (Nikolina Sabolić)
- Vrijeme je za brigu o zdravlju (Mirta Jurić, 8.a)

SLOBODNE AKTIVNOSTI

- Obilježili smo Dječji tjedan u školi
- Produceni boravak u našoj školi od ove godine (Lucia Matas)
- Origamijem do razvoja koncentracije i pažnje
- Slikovnica o mentalnom zdravlju
- Projekt Sportsko druženje velikih i malih
- Izložba slikovnica u školskom projektu Festival slikovnica

MOTO
ŠKOLE

Riječ urednice

Dragi roditelji,

pozdravljamo vas na početku osamnaeste godine našega školskog lista za roditelje. I ove godine donosimo za vas priloge o odgoju i aktivnostima naše škole u području odgoja i obrazovanja. U ovom broju za vas pišemo priloge iz područja odgoja za toleranciju, značaju upoznavanja drugih kultura, značaju dječje igre za psihofizički razvoj djeteta i njegovo mentalno zdravlje, važnosti čitanja za socijalno-emocionalni razvoj učenika te načine poticanja intelektualne zrelosti djeteta za upis u osnovnu školu.

Kao i uvek, stavljamo naglasak na potrebu zajedništva škole i roditelja u odgoju djeteta s ciljem odgajanja zdravog, samostalnog i odgovornog djeteta. Osim tiskanog izdanja lista, imamo i online izdanje lista na školskoj web stranici.

Želimo vam ugodno čitanje i puno uspjeha u ostvarenju roditeljske uloge!

Glavna urednica:

mr.sc. Jasna Relja,

pedagoginja izvrsna savjetnica

RAZGOVORI

list za roditelje

Izdavač: OŠ „Đuro Ester“ Koprivnica,
Trg slobode 5, tel. 048/222-735

Za izdavača: mr. Sanja Prelogović

Glavna urednica: mr.sc. Jasna Relja

Uredništvo: Renata Glavica, Jasna Relja, Nikolina Sabolić, Ana Kuhar, Sanja Prelogović, Maja Sinjeri, Mirna Kovačić, Lucia Matas, učenici članovi Novinarske grupe

Lektorica: Nikolina Sabolić, prof.

Grafička priprema: Snježana Mihočka, učiteljica informatike

Prva stranica: Terenska nastava u Francusku, Festival slikovnica, Slikovnica o mentalnom zdravlju

Zadnja stranica: Produceni boravak

Tisk: Tiskara Rihtarić, Koprivnica

List je besplatan

Naklada: 300 primjeraka

Zajedno do tolerancije

Tolerancija – mladi – obitelj - škola

Termin tolerancija nastao je iz latinskog glagola tolerare, što znači podnosići. Kad se govori o toleranciji prema ljudima, radi se o snošljivosti prema čitavom nizu njihovih svojstava i obilježja: njihovom ponašanju, navikama, vjerovanjima, izgledu, načinu odijevanja i sl. Dijete se ne rađa kao tolerantna ili netolerantna osoba, već toleranciju stječe učenjem. Za takvo učenje važno je postojanje empatije i moralnih vrijednosti.

Tolerancija i moralno djelovanje

U našoj školi proveli smo istraživanje na temu Samovrednovanje moralnih osobina učenika kojem je bio cilj utvrditi kako djeca starijeg osnovnoškolskog uzrasta procjenjuju razvijenost vlastitih moralnih osobina.

rang	moralna osobina	f	%
1.	Prijateljstvo	86	93,47
2.	Poštenje	72	78,26
3.	Druželjubivost	66	71,73
4.	Dobronamjernost	64	69,56
5.	Pravednost	60	65,21
6.	Suradnja	60	65,21
7.	Pristojnost	54	58,69
8.	Odgovornost	49	53,26
9.	Savjesnost	46	50,00
10.	Nesebičnost	43	46,73
11.	Odlučnost	42	45,65
12.	Iskrenost	36	39,13
13.	Dosljednost	21	22,82

Tabela: Samovrednovanje moralnih osobina učenika osnovne škole

Rezultati ovog istraživanja, koje je provedeno na uzorku 99 učenika, pokazuju da su neke osobine vrlo malo zastupljene kod većeg dijela učenika, tako je osobina **iskrenost** na 12. mjestu, zatim moralne osobine **odlučnost i nese-**

bičnost su na 10 i 11. mjestu, dok je moralna osobina **dosljednost** na 13. mjestu. Djeca se procjenjuju kao osobe koje imaju slabo razvijenu moralnu osobinu iskrenosti, dosljednosti, odlučnosti, nesebičnosti, savjesnosti.

Dobiveni podaci ukazuju na potrebu pojačanog odgojnog djelovanja u našem društvu i posebno razvoja moralnih vrijednosti kod djece i mladih.

Obrazovanje o toleranciji

Snošljivost, toleranciju danas promatramo kao vrijednost, vrlinu, kao preduvjet uspješne komunikacije. Obrazovanje o toleranciji počinje od najranije životne dobi i ona se uči gledanjem ponašanja svojih roditelja, kao i slušanjem njihovih razgovora. Pored obitelji utjecaj na ovakvo učenje imaju odgojno-obrazovne institucije te vršnjaci i mediji. Učenje o toleranciji usko je povezano s učenjem morala i usvajanjem moral-

nih vrijednosti.

U tom pogledu od izuzetne važnosti je vlastiti primjer roditelja i učitelja kao djetetu najbližih osoba u ranijoj životnoj dobi. Svojim pozitivnim pristupom i ponašanjem odrasli su dobri modeli identifikacije. U školi se često govori o potrebi tolerancije prema drugim kulturama, rasama, vjera-ma, no rijetko se govori o toleranciji u svakodnevnom životu i u odnosima među djecom. U međusobnim relacijama djeca su često vrlo nesigurna, prepuštena sama sebi i lutanjima u stvaranju dobrih vršnjačkih veza.

Postojanje pristojnosti, ljubaznosti, razumijevanja, poštenja, pravednosti i drugih moralnih vrijednosti u obiteljima i društvu dobra su podloga za odgoj tolerancije kod djece i mladih. Iz takvih relacija može se razvijati tolerancija prema drugima i poštivanje drugih bez obzira na različitosti, te odgajati u duhu tolerancije i poštivanja ljudskih prava. Tolerancija je preduvjet sigurnosti i sreće svakog pojedinca.

mr. sc. Jasna Relja

Medunarodni dan tolerancije u 4.a razredu

Aktivnost „u tuđim cipelama“

U UNESCO-voj Deklaraciji o načelima tolerancije istaknuto je: "Tolerancija je poštovanje, prihvatanje i uvažavanje (...), način da budemo ljudi. Ona je zasnovana na znanju, otvorenosti, komunikaciji i slobodi mišljenja, savjesti i uvjerenju. Tolerancija je harmonija u različitostima.

To znači prihvaćanje činjenice da ljudska bića, prirodno različita u svojim nastupima, situacijama, govoru, ponašanju i vrijednostima imaju pravo živjeti u miru i da budu kakvi jesu."

Djecu treba učiti uvažavanju različitosti. Potrebno je puno ponavljanja kako bi ta riječ zaživjela u njima i njihovim postupcima. Najčešće smo tolerantni prema onima koji su nam slični, no nekad je teško biti tolerantan jer nas ljudi koji razmišljaju i ponašaju se drugačije plaše te nismo u stanju predvidjeti njihove reakcije i ne znamo kako bismo se prema njima ophodili.

Upoznajući druge ljude postajemo bogatiji, razumijevamo njihov način života, ali i upoznajemo sami sebe, naše vlastite reakcije i ponašanja prema nekom različitom od nas samih.

Često smo skloni predrasudama prema ljudima drugačijim od nas. A zapravo samo trebamo biti otvoreni, slušati, vidjeti jedni dru-

ge i pružiti im podršku.

Učenici najlakše uče na vlastitom iskustvu, pa im je likovna radionica slikanja ustima, nogama ili „slabijom“ rukom bila pravo otkriće. Uči „u tuđe cipelle“ i pokušati naslikati sliku drugačije nego što inače rade, nije bilo lako. Nakon prvih nespretnih poteza kistom učenici su pokazali visoku razinu koncentracije i usredotočenosti. Svatko je bio koncentriran na svoj rad. Nakon sata razgledali smo razrednu izložbu i

svaki je učenik rekao kako se osjećao dok je radio. Svi su zaključili da je jako teško raditi ako imaš neku fizičku poteškoću koja ti onemogućava slobodu rada i kretanja kakvu oni sada poznaju, ali da usprkos tome možeš pronaći i baviti se onime što te veseli.

Razgovarali smo i o načinima ponašanja prema osobama s fizičkim ili bilo kakvi drugim poteškoćama (disleksija, disgrafija, diskalkulija, mucanje...). Na nastavi su nastajali zanimljivi stripovi, ali i pravila ponašanja. Svjesni su da i među njima ima djece koja se bore s poteškoćama. Ne rugaju im se, ali je važno svako malo ponoviti i utvrditi gradivo o toleranciji i prihvaćanju.

Nekoliko pravila ponašanja koja su učenici napisali potaknuti likovnom radionicom i tekstovima:

„Svakom pruži priliku za prijateljstvo. Pomogni na pravilan način. Tvoje razumijevanje, strpljenje i ohrabrvanje osobi će puno pomoći.“

Iva K.

„Prihvati osobu kakva je i nemoj je izbacivati iz društva. Pomogni joj kad možeš i ako ona to želi. Poštuj njihove riječi i trud.“

Ema V.

„Igraj se bez svađe i glupiranja. Pomogni mu tako da pročitaš pravila neke igre koju igrate.“

Kevin B.

„Ponašaj se pristojno i ne omalovažavaj drugoga. Ne požuruj ga i pozorno slušaj.“

Matej M. S.

„Ne hvali se onime što ti možeš, a drugi ne mogu. Igrajte igre koje svi mogu igrati. Ne nameći im svoju pomoć ako je ne trebaju ili ne žele. „

Azra Ć.

„Nemoj se rugati i smijuckati ljudima ili djeci s mucanjem ili disleksijom. Nikad nemoj reći da odustanu.“

Gašpar N.

Maja Sinjeri, dipl. učiteljica

Tolerancija ili poštivanje različitosti u našoj svakodnevici

Nismo svi jednaki, ali jednako vrijedimo

Svijet u kojem živimo, ljude koji nas okružuju i s kojima komuniciramo, njihova ponašanja, događaje, kao i situacije u kojima se nalazimo svatko od nas doživljava i tumači na svoj, jedinstven i specifičan način koji ovisi o mnoštvu faktora. U tom procesu promatranja svijeta oko sebe značajnu ulogu ima naša osobnost, životno iskustvo i učenje iz obitelji i okoline pod čijim utjecajem oblikujemo vlastite stavove i vrijednosti te učimo društvene norme. U školskom okruženju brojne su prilike i situacije u kojima vidimo kakve stavove učenici imaju i kako se odnose prema različitostima

ma, kao npr. onima koji su izuzetno dobri učenici, onima koji nešto ne znaju ili ne razumiju, koji imaju teškoće u učenju, onima koji u bilo kojem segmentu izgledaju drugačije, koji slušaju određenu vrstu glazbe, koji navijaju za neki klub, koji pripadaju drugoj vjeri ili nacionalnosti... Njihova ponašanja ovise o stavovima i vrijednostima koje usvajaju kroz svoj razvoj i odrastanje, ali i o predrasudama i stereotipima kojima su okruženi u svojoj okolini.

Za stav možemo reći da je stečen, relativno trajan i stabilan skup pozitivnih ili negativnih emocija, vrednovanja ili reagiranja

prema određenim idejama, osobama, grupama, situacijama (npr. stav prema vrsti odjeće, vrsti glazbe, školskom učenju, osobama s invaliditetom... Stavovi utječu na naše ponašanje, a stječe se, oblikuju i mijenjanju učenjem. Uloga je roditelja i učitelja poticati djecu i mlade na razmišljanje i formiranje vlastitih stavova i sustava vrijednosti, ali ne nametanjem i procjenjivanjem već tako da im pružamo informacije i pronalazimo argumente te svojim ponašanjem i djelovanjem odašiljati jasnu poruku da različitosti predstavljaju bogatstvo i da svatko ima pravo na vlastito viđenje i način života.

Stereotip je jako pojednostavljena generalizacija o nekoj ljudskoj grupi, koja ne uočava individualne razlike. Predrasuda je stvaranje suda unaprijed, donošenje odluke o nekoj osobi ili grupi ljudi bez odgovarajućeg znanja o njima.

Kako bismo djecu i mlade potaknuli na međusobno poštivanje različitosti i suradnju, ključan je odgoj i edukacija kojom će se razvijati vještina tolerancije i stvarnog uvažavanja tuđih mišljenja i ponašanja. Prvi učitelj tolerancije je obitelj. Budući da se tolerancija uči najčešće po modelu – dakle gledajući nekog drugoga tko ima razvijene tolerantne oblike i obrasce ponašanja, djeca će ih usvojiti. Prvi preduvjet učenju tolerancije je empatija – kognitivna, razumska sposobnost razumijevanja tuđih osjećaja, situacija ili problema.

Postupci u svakodnevnom životu obitelji kojima razvijamo toleranciju:

- Zamolite pripadnika druge kulture da vam pokaže kako se kuha neko njihovo tradicionalno jelo ili da vam priča o svojoj zemlji.
- Kad čujete klevetu, opovrgnite je. Neka ljudi znaju da je širenje predrasuda uvijek neprihvataljivo.
- Razmislite kakav dojam ostavljate na druge te napravite popis svojih osobina koje se mogu nazvati tolerantnim (npr. otvorenost, empatija) i netolerantnim (npr. perfekcionizam, ljubomora).
- Imate li o stereotipe o određenim skupinama? Odražavaju li se ti stereotipi u vašim postupcima?
- Otkrijte svoje skrivene predrasude i naučite što poduzeti kako ih ne biste imali.
- Sudjelujte zajedno s djecom u nekom projektu koji slavi različitost.
- S djecom porazgovarajte o njihovim omiljenim junacima. Pomognite im da uvide kako se osobine heroja kriju i u običnim ljudima (npr. medicinske sestre, veterinari, volonteri).
- Pripazite na ton i rječnik kad ste ljutiti.
- Nemojte kupovati stvari ili glazbu kojima se promovira nasilje i mržnja.
- Plješćite na utakmici i dobrim potezima suparničke ekipe. Promovirajte fair play, a osudite i ne dozvolite uvredljivo i nasilno navijanje.
- Naučite kako o svemu razgovarati otvoreno, neka djeca znaju da nijedna tema nije tabu.

Dan ružičastih majica u 3.b razredu - Dan borbe protiv vršnjačkog nasilja

Dobar čovjek si tek kad počneš poštivati ljudske različitosti.

Angelina Jolie

Renata Glavica,
dipl. psiholog

Upoznavanje drugih kultura

Terenska nastava u Francusku: Strasbourg i Pariz

Učenici 7. i 8. razreda koji polaze izbornu nastavu francuskoga jezika proveli su pet prekrasnih dana u Francuskoj. U sуботу 18. veljače 2023. krenuli smo autobusom iz Koprivnice na put prema Francuskoj. U poslijepodnevnim satima stigli smo u Strasbourg i posjetili prekrasnu katedralu Notre-Dame koja ostavlja bez daha.

Šetali smo do Gutenbergovog trga (Johannes Gutenberg je stanovaо u Strasbourg, a navodno je tamo i osmislio tiskarski stroj), glavnog trga Kleber, crkve sv. Tome, mostova i kanala na rijeci Ill, kao i kroz poznatu četvrt Mala Francuska uz kuće s drvenim gredama. Posjetili smo muzej

Alsaciен, gdje su učenici upoznali kulturu regije Alsace i naučeno bilježili. Imali smo i slobodno vrijeme kada smo mogli kupiti suvenire i dalje istraživati ovaj divan, opušteni grad, slušati francuski jezik i uživati u pogledu na prekrasnu arhitekturu.

U nedjelju smo nastavili vožnju prema Parizu. Po dolasku u Pariz dočekalo nas je sunce i

prekrasno vrijeme, pa smo najprije panoramski razgledali dio grada iz autobusa. Sišli smo ispred Luksemburških vrtova, prošetali do Pantheona, hrama slavnih junaka pa do središnjeg mjestu u Parizu, tamo gdje je grad nastao

- Ile de la Cité,

gdje se nalazi najpoznatija katedrala na svijetu Notre-Dame de Paris. Prošetali smo ispred kapele Sainte Chapelle, najstarije crkvu u Parizu i Conciergerie, impresivne zgrade starog zatvora u kojem je svoje zadnje dane provela posljednja francuska kraljica Marija

Antoaneta. Prošli smo preko jednog od brojnih mostova koji povezuju lijevu obalu Seine do Latinske četvrti. Imali smo slobodno vrijeme oko Centre Pompidou, muzeja suvremene umjetnosti.

U ponedjeljak smo se odmah ujutro popeli na Eiffelov toranj koji je najimpresivnija građevina nakon katedrale. Popeli smo se liftom do druge razine pa pješice do 280 metara visine odašle smo imali pogled na cijeli grad.

Nakon toga obišli smo trg Trocadero gdje se najčešće turisti fotografiraju s Eiffelovim tornjem. Nakon pauze za ručak vozili smo se brodom rijekom Seinom, ispod 24 pariška mosta i uživali u pogledima na najveće znamenitosti grada iz broda. Najljepši most Aleksandra III. bio je poklon russkog cara Aleksandra Francuskoj. Popodne smo razgledali muzej Louvre. Dva sata bila su dovoljna da otkrijemo tek dio ovog najvećeg muzeja na svijetu (po kvadraturi). Nakon što smo našli La Joconde (Mona Lisu), krenuli smo u razgled izložbi koje su nas zanimali. Odmah pokraj Muzeja Louvre nalazi se velik trg de la Concorde i vrt Tuileries preko kojeg smo došetali do restorana, večerali i vratili se u hotel metroom.

U utorak ujutro zaputili smo se autobusom u raskošni dvorac Versailles, najpoznatiju ostavštinu francuskog kralja Luja XIV. Nakon što smo vidjeli dio dvorca, kraljeve i kraljičine odaje, zaputili smo se u grad. Dvorac se nalazi u gradiću istog imena udaljenom tridesetak minuta od Pariza. Prekrasan mali gradić s još ljepšom tržnicom, gdje smo kušali lokalne francuske sireve i uživali u bojama, mirisima i okusima francuske slastičarnice.

Vratili smo se u Pariz i provozali kružnim tokom oko najpoznatijeg slavoluka Pobjede (Arche de Triomphe) koji slavi poznate Napoleonove bitke, a ispod njega nalazi se grob nepoznatog junaka. Nakon toga zavirili smo u prekrasnu crkvu svete Madeleine koja

izvana podsjeća na rimski hram. Prošetali smo poznatom avenijom Champs Elysées i završili na trgu Vêndome, gdje se nalazi hotel Ritz i najskuplje trgovine u Parizu. Nastavili smo do muzeja d'Orsay koji nas nije ostavio ravnodušnima. Ovdje smo potražili najpoznatija djela francuskih impresionista (Monet, Manet, Renoir...) nakon čega se svatko uputio u dio muzeja koji ga je zanimalo.

Za kraj smo razgledali četvrt Montmartre, popeli se (jedva) do bazilike Sacré Coeur, a ostatak četvrti, uključujući i Moulin Rouge, vidjeli smo iz autobusa. U srijedu ujutro krenuli smo prema Koprivnici u koju smo stigli u četvrtak u 2 sata i 30 minuta, puni dojmova i sretni.

Na ovome putovanju učenici su komunicirali na francuskom jeziku, svaki dan slušali o francuskoj povijesti, kulturi, baštini i vidjeli gotovo sve najpoznatije simbole Pariza. Proveli su anketu među stanovnicima Strasbourg i Pariza koju su predstavili na priredbi povodom Mjeseca Frankofonije, 9. ožujka. U svakom muzeju učenici su bilježili nazine djela koja su im se svidjela, zapisali godinu nastanka, umjetnički stil i autora. Za neke je ovo bilo prvo putovanje izvan granica Lijepe Naše, prvi boravak u hotelu, lijepo i poučno iskustvo za svakoga od nas. Francuzi su nas lijepo ugostili, bili su jako srdačni, ljubazni i puni razumijevanja.

Au revoir!

Madame Ana Kuhar

Članica Židovske općine Koprivnica održala sat povijesti

U Osnovnoj školi „Đuro Ester“ ugostili smo gđu Miru Relić Wolfensson koja je održala dirljivo predavanje o stradanjima koprivničkih Židova tijekom Holokausta. Gđa Relić Wolfensson kći je Erne Wolfensson koja je preživjela nevjerljativih 7 koncentracijskih logora te se nakon Drugog svjetskog rata vratila u Koprivnicu gdje je doživjela i duboku starost.

Gđa Relić Wolfensson je učenici-
ma 8.a i 8.b razreda ispričala tra-
gičnu sudbinu svoje obitelji, go-
voreći o životnom putu djeda Le-
ona (koji je bio kantor u koprivni-
čkoj sinagogi), bake Sofije
(trgovkinja, rođena Bećanka), tete
Silve (profesorica tjelesne kultu-
re), ujaka Bene (farmaceuta), tete
Klare, Marte (zubotehničarka) te

vrijeme rata pod lažnim imenom
kao učiteljica.

Gostovanje gđe Relić Wolfensson ispunilo je jedan od osnovnih ci-
ljeva nastave povijesti, a to je po-
taknuti učenike na istraživanje,
promišljanje i kritičku analizu
povijesnih događaja te na osudu
svih oblika nasilja i progona. Pou-

prema nacionalizmu, totalitarnom
načinu vladanja i metodama koji-
ma se takvi sustavi služe. Napo-
slijetku, važno je da učenici shva-
te kako je Holokaust bio gubitak
za civilizaciju kao cjelinu kao i za
države koje su bile direktno u-
ključene u progone. Kako učenici
pokazuju velik interes za prouča-
vanje ovog dijela povijesti, prije
svega zato što učenje o Holokaustu
otvara pitanja pravde, posluš-
nosti, kolektivne i osobne odgo-
vornosti, vlastitog identiteta i to-
lerancije, odgovornost učitelja još
je veća kod poučavanja ovog dije-
la prošlosti.

Budući da svakodnevno svjedoči-
mo raznim oblicima diskriminaci-
je, nasilju, izrugivanju okrenutom
manjinskim skupinama, cilj je
kod učenika osvijestiti nužnost
borbe protiv diskriminirajućih
oblika ponašanja, te ih poticali na
aktivno uključivanje u prevenciju
nasilja u svojoj okolini.

naposlijetku svoje majke Erne
(tekstilna inženjerka). Sofija i
Marta ubijene su u Auschwitzu, a
Leon i Beno u Jasenovcu. Erna je
preživjela 7 koncentracijskih lo-
gora. Silva se spasila radeći cijelo

čavanje o Holokaustu pruža jedin-
stvenu platformu za razvijanje
temeljnih historiografskih vještina
kod učenika (uz otvaranje brojnih
životnih i moralnih pitanja). Kod
učenika se razvija kritički stav

naposlijetku svoje majke Erne
(tekstilna inženjerka). Sofija i
Marta ubijene su u Auschwitzu, a
Leon i Beno u Jasenovcu. Erna je
preživjela 7 koncentracijskih lo-
gora. Silva se spasila radeći cijelo

Gospođa Relić Wolfensson svoje
je predavanje završila pismom
preživjelog iz koncentracijskog
logora. Pismo je upućeno svim
nastavnicima.

"Dragi učitelji, moje oči su vidjele ono što nitko ne treba vidjeti. Plinske komore koje su izgradili kvalificirani inženjeri. Djecu koju su trovali kvalificirani liječnici i farmaceuti. Bebe koje su ubijale kvalificirane medicinske sestre. Žene i djecu koje su u smrt slali bivši studenti. Zbog toga su moje sumnje u obrazovanje velike. Moja molba je sljedeća - pomozite svojim učenicima da postanu ljudi. Vaši napor i u obrazovanju nikada ne bi trebali proizvesti trenirana čudovišta ili stručne psihopate. Čitanje, pisanje i poznavanje aritmetike bit će važno samo ako našu djecu učine humanijom. "Haim Ginot (1972.)

Mirna Kovačić, prof. mentorica

Suradnja vrtića i škole

Intelektualna zrelost djeteta za školu

Intelektualna zrelost podrazumijeva određenu razinu razvijenosti svih psihičkih funkcija koje sudjeluju u spoznaji vanjskog svijeta - razvijenost percepcije, pamćenja, mišljenja i opće inteligencije. Prije polaska u školu djeca razlikuju osnovne boje, oblik predmeta, visinu tonova, posjeduju percepciju vremena i prostora.

Bitne promjene zbivaju se na području mišljenja i govora. Govor je najvažnije sredstvo komunikacije i u predškolsko doba djece usvoje određeni rječnik, upotrebljavaju jedinstvene rečenice te, uz pasivni, posjeduju aktivan rječnik. Posebno značenje za razvoj mišljenja ima govor koji dijete može razviti samo u socijalnom okruženju. Razvijenost govora bitan je znak zrelosti djeteta za školu i indikator razvijenosti njegova mišljenja. Ako su govor koji je dijete naučilo u vrtiću i govor u školi sličniji, utoliko dijete ima veće mogućnosti da lakše prihvati i uspije u školskom učenju (Hitrec 1991).

Do polaska u školu mnoga djeца imaju već formirane stano-vite *predodžbe* o prostoru. U stanju su na svom crtežu prikazati jednostavne situacije u prostoru

koji im je dobro poznat i nije pretrpan stvarima. Razgovori djeteta i odraslih o tome koje sve predmete vidi u nekom prostoru, u kakvom su međusobnom položaju, precizno se izražavajući, pridonose vježbanju opažanja prostora i prostorne orientacije. Djeca koja su u tome nesigurna vrlo često imaju ozbiljnih teškoća pri usvajanju čitanja i pisanja.

Za usvajanje čitanja i pisanja nužna je djetetova dobra razvijenost vidnog i slušnog *opažanja*. No, dijete još uvijek obraća pažnju na cjelinu i ne uočava dovoljno detalje. Zbog toga se u prvim tjednima nastave rade mnoge predvežbe kako bi se dječa dovoljno uvježbala u opažanju detalja različitih likova, njihove orientacije i smjera u kojem se pružaju. Mnogi roditelji i odgojitelji rade s dječem vježbe prepoznavanja, razli-

kovanja i precrtavanja likova kroz razne radne listove, ali to se mora raditi kroz igru i razonodu. Svako prisiljavanje djeteta da se to mora učiti za školu može izazvati nepotrebni strah od onoga što ga тамо očekuje, blokirajući prirodni interes za učenje. Kroz suradnju odgojitelja i učitelja izbjegnu se ovakva nepotrebna prisiljavanja, educiraju se roditelji, a dječi se omogućuje priprema za školu bez straha i frustracije.

Razvoj pažnje vrlo je značajna priprema djeteta za školu. Od djeteta se u školi očekuje koncentriranost nanuku aktivnost za duže vrijeme, u početku 25-30 min.

Ona se postepeno povećava sistematskim nastavnim radom. Namjerna pažnja djece koja polaze u prvi razred nije velika – do 15 min. Jedan od najočitijih pokazatelja pedagoške zapuštenosti djeteta koje kreće u školu jest upravo nepostojanje namjerne pažnje. Pažnja ima svojstvo prenošenja i distribucije. Prenošenje pažnje odnosi se na sposobnost prelaženja s jedne aktivnosti na drugu (s pisanja na čitanje, s računanja na crtanje i sl.). Distribucija pažnje je sposobnost da se istovremeno pazi na dva ili više sadržaja (istovremeno pratiti objašnjenje učiteljice i onoga što ona piše na ploču). Zarevski i suradnici (2000) ističu da mlađa djeca i dječa slabijih intelektualnih sposobnosti nemaju dovoljno razvijene kontrolne mehanizme kojima se uspješno mogu oduprijeti ometajućim podražajima. Djeca s emocionalnim teškoćama često su zaokupljena stresnom situacijom koja ih opterećuje i izaziva negativne emocije pa se ne mogu usredotočiti na rad. Razvijanjem namjerne pažnje, koncentracije, prenošenja i distribucije pažnje kod djeteta se razvija *pažljivost* koja će mu olakšati učenje i pamćenje te aktivno spoznavanje uvjeta u kojem živi.

Svoje *mišljenje* dijete razvija već od prve godine života u obiteljskom domu uz pomoć roditelja. Razmišljanje da će dijete mišljenje razviti u školi putem učenja i nastave nije točno. Zahvaljujući mišljenju možemo shvatiti odnose i veze među stvarima i pojавama koje opažamo, ali i one koje ne možemo opažati. Najraniji oblik mišljenja je *opažano-praktično mišljenje* koje je karakteristično za djecu do treće godine, ali je primjenjivo tijekom cijelog života. Potičući dijete da se samostalno služi priborom za jelo, jednostavnim alatom, igračkama, na osobnu higijenu, imajući strpljenja za njegove nespretnosti, pomoći ćemo mu da razvije svoje mišljenje. Sve do polaska u školu rješavanje različitih praktičnih zadataka ima najveću vrijednost za taj razvoj jer radeći i baratajući s najrazličitijim predmetima iz svoje okoline dijete uči misliti.

U dobi od četiri-pet godina karakteristično je *opažajno-predodžbeno mišljenje*, koje djetetu omogućava da rješava zadatke ne više samo putem praktičnih radnji s predmetima već i na intelektualnom planu, oslanjanjem na zamjene za predmet (predodžbu, znak, simbol). Za razvoj opažajno-predodžbenog mišljenja vrlo je korisna orijentacija u prostoru. Dijete stječe predodžbu o stanu u kojem živi, užoj okolini kojom se kreće, razvija predodžbu puta od vrtića do kuće i sl. Potkraj pred-

kolskog razdoblja, prije ulaska u školu, počinje se razvijati *pojmovno* ili *logičko mišljenje*. Dijete počinje logički rezonirati, koristeći se sve više pojmovima, a sve manje predodžbama.

Tek kod ulaska u osnovnu školu djeca počinju izgrađivati logičke kriterije za *apstraktno mišljenje i generalizacije*. Svoje logičko razmišljanje djeca mogu razvijati jedino na bogatom iskustvu koje mu osiguraju odgojitelji, učitelji i roditelji, izlažući ih različitim situacijama u kojima će upoznati predmete i pojave te odnose među predmetima. Ako se djetetu omogući i potiče ga se da promatra, isprobava, mijenja predmete oko sebe, prepričava i opisuje ono što vidi, doživi, ono će u svom mišljenju naučiti koristiti uspoređivanje, razlikovanje, analizu, sintezu, generalizaciju i ostale operacije mišljenja. Kvalitetnije mišljenje ima dijete bogatog iskustva koje su roditelji i odrasli upozoravali na ono što je važno i bitno oko njega.

Intelektualna priprema za školu odvija se pod utjecajem: obitelji, dječjih vrtića, škola, medija i raznovrsnih kulturnih ustanova. Čovjek je prvenstveno intelektualno biće, to njegovanje i razvijanje njegovih intelektualnih snaga i sposobnosti zauzima važno mjesto u sastavu obiteljskog odgoja. U svom intimnom obiteljskom svijetu dijete stječe prve spoznaje, uspostavlja prve kontakte, uči

pojedine riječi, ovladava sposobnošću govora. Tu ono postavlja prva pitanja, vodi razgovore, sluša priče, čita knjige, usvaja prve pojmove i znanja. U tom obiteljskom krugu dijete prvim koracima stupa u svijet, oponaša odrasle, usvaja prva umijeća i navike. Obitelj je u početku prva i jedina škola, škola života u kojoj se sjeću prva iskustva, u kojoj se razvijaju intelektualne funkcije, u kojoj započinje razvitak djeteta kao intelektualnog bića. S vremenom se pojav-

ljuju i drugi utjecaji, ali utjecaj obitelji ne prestaje i najčešće traje od rođenja do zrelosti.

Dječji vrtić važan je faktor intelektualnog razvijanja predškolskog djeteta. U njemu rade stručno osposobljene odgojiteljice koje znaju kako treba potaknuti razvoj. Djeca koja pohađaju dječji vrtić intenzivnije se intelektualno razvijaju i brže postižu zrelost za školu. U vrtiću ona uče, usvajaju određena znanja, u njih se razvijaju umijeća i navike, spo-

zajni interesi i radoznalost, psihičke funkcije i intelektualne sposobnosti.

Dijete je intelektualno zrelo za školu ako ima razvijenu sposobnost percepcije, pamćenja, mišljenja, predodžbe, pažnje, govornu razvijenost te sposobnost apstraktног mišljenja i generalizacije.

mr. Sanja Prelogović,
ravnateljica mentorica

Važnost čitanja za socijalno-emocionalni razvoj djeteta

Biti čitalački pismen znači imati razvijenu tehniku čitanja i razumjeti pročitano. U procesu odgoja izuzetno je važno da čitanje bude zajednička obiteljska aktivnost od najranije dobi djeteta. Roditelji trebaju svakodnevno čitati djeci. Na taj način stvaraju poticajno okruženje za čitanje i prenose poruku da je knjiga vrijednost i da je čitanje jako važno.

Čitanje naglas djeci ne treba prestati polaskom djeteta u školu. Štoviše, preporuča se nastaviti čitati s djetetom što duže (roditelj čita djetetu, dijete čita roditelju) i razgovarati o pročitanom. To je ujedno neprocjenjivo zajedničko vrijeme koje će doprinijeti povezanosti roditelja s djetetom i u kasnijoj dobi. U razgovoru o pročitanom potaknite dijete da iznese dojmove i stavove o proči-

tanom (što misliš o postupku ovog lika, kako se osjećao pojedini lik, što su još mogli/treballi učiniti, kako bi mogli riješiti problem/situaciju u kojoj su se našli, jesu li pravedno postupili, što je / bi bilo ispravno, što možeš učiniti ako se nađeš u sličnoj situaciji, s kime možeš razgovarati, igranje uloga i sl.). Na taj način potičemo socijalno-emocionalni razvoj djeteta; pripremamo ga za život u zajednici, za stvaranje pozitivnih odnosa s drugima, odgovorno ponašanje, samoregulaciju i donošenje ispravnih odluka.

Vještina čitanja i čitalačka pismenost temelj je svih ostalih pismenosti. Sposobnost čitanja je vještina koja se stjeće vježbom – čitanjem, stoga djeca trebaju što više čitati, i to različite vrste tekstova. Čitanje treba poticati, i u

školi i kod kuće, osobito u suvremeno doba kada djeca provode previše vremena na digitalnim uređajima, što uzrokuje slabljenje koncentracije i pažnje, dovodi do negativnih emocija i ponašanja, a to se neposredno reflektira na mentalno zdravlje i školski uspjeh.

U školi se provode projekti poticanja čitanja koji uključuju samostalno čitanje i čitanje s članovima obitelji.

Nacionalni projekt „Naša mala knjižnica“

Učenici 3.a razreda, polaznici izvannastavne aktivnosti Pričaonica s učiteljicom Slađanom Niković i knjižničarkom Nikolinom Sabolić u školskoj godini

2022./2023. uključili su se u nacionalni projekt razvijanja čitalačkih vještina i čitalačke pismenosti pod nazivom „Naša mala knjižnica“.

Tijekom projekta učenici su sudjelovali na radionicama u kojima su čitali slikovnice, zbirke priča, stripove i strip-knjige s vremenih autora iz Belgije, Finske, Litve, Slovenije i Hrvatske. Upoznali su se s najvažnijim podacima iz biografija autora, simbolima i najpoznatijim znamenitostima ovih zemalja služeći se tiskanim izvorima – atlasima, enciklopedijama, leksikonima. Vježbali su koncentraciju u zadacima zapažanja, usmeno se izražavali opisivanjem ilustracija i doživljaja književnih djela, razgovarali o dobrobitima socijalnog druženja, važnosti njegovanja odnosa s prijateljima i članovima obitelji, toleranciji, poštivanju običaja i tradicijskih vrijednosti članova zajed-

nicice i drugih zemalja. Na temelju čitanja izradivali su stvaralačke radove.

U učionici 3.a uređen je čita-

školska knjižnica nastavila je s provedbom programa „Ruksak igre i znanja“ koji se provodio s učenicima 3.a i 3.b razreda u suradnji s razrednim učiteljicama Sladanom Ninković i Jasnom Tolnaj.

Ruksaci s knjigama i društvenim igrama za cijelu obitelj tijekom nastavne godine putovali su među učenicima trećih razreda. Svaki učenik donio je kući ruksak koji je boravio u njegovom domu šest dana. Ruksak je okupljaо ukućane oko svoga sadržaja odabranog iz školske knjižnice koji potiče obitelj na zajedničko čitanje i druženje uz igru. U ruksaku su se nalazile različite knjige – strip-roman, zbirka pjesama, roman ili priča, slikovnica, popularno-znanstvena knjiga, knjiga o odgoju djece i brošura o medijima za roditelje, dječji časopis, stranicnik s digitalnom slikovnicom, društvena igra, edukativna igra te Bilježnica dojmova s poveznicom na zabavni kviz i prostorom u koji je svaki učenik zapisaо svoja razmišljanja i dojmove o projektu.

Po povratku ruksaka u školu učenici su prenosili razredu svoja iskustva obiteljskog druženja uz čitanje i igranje, mišljenja o knjigama koje su im se svidjele kao i novim sadržajima koje su naučili tijekom boravka ruksaka u njihovu domu.

Nikolina Sabolić, prof., dipl. bibl.
knjižničarka mentorica

U Mjesecu hrvatske knjige

Vrijeme je za brigu o zdravlju

Digitalni detoks – za bolji osjećaj

Provodite puno vremena uz digitalne uređaje, neprestano pogledavate na mobitel i ne osjećate se dobro? Ovaj je izazov za vas!

Možete li se zamisliti bez digitalnih uređaja? Bez neprestanog surfanja po društvenim mrežama, bez komentara, emotikona i stalne glazbe? Kako? Pokušajte mobitel malo ostaviti sa strane, pa ponoviti to nekoliko dana. Čini se teško? Ili je stvar navike? U svakom slučaju, isplati se isprobati nekoliko trikova koji su već u svijetu poznati kao digitalni detoks (digital detox). Zvući komplikirano, ali recept je jednostavan. Već za tjeđan dana ustrajnosti slijedi vrhunskna nagrada - osjećajem smirenja, opuštanja i kvalitetnije ispunjenog vremena. A onda i bingo – veće zadovoljstvo!

Danas živimo s internetom i različitim digitalnim uređajima. Potrebni su nam za posao, školu, dogovore, slobodno vrijeme, ali kao društvo postajemo svjesni da ih koristimo previše. Često to činimo zbog straha od propuštanja nekakvog događaja, komentara, objave, posta, oznake, lajkanja – nečega što zapravo nema veliku važnost. Ta je suvremena vrsta straha dobila svoj naziv - FOMO (*Fear of missing out*). On nas opterećuje i zamara, a opet tjeran na stalno uzimanje digitalnih uređaja u ruke i pogledavanje u ekran. Pritom propuštamo one trenutke koji doista jesu važni za osjećaj životne sreće.

Utjecaj ekrana na mentalno zdravlje

Cijelom je društvu jasno da prekomjerno korištenje ekrana negativno utječe na zdravlje, prije svega mentalno zdravlje - izaziva stres, smanjuje našu sposobnost koncentracije i organizacije, izaziva osjećaj umora, napetosti,

tjeskobe, bezvoljnosti, nezainteresiranosti, manjak samopouzdanja, manjak brige za sebe i druge, a može dovesti i do depresije. „Mentalno zdravlje je sposobnost osobe da bude pozitivna, osjeća se dobro, brine o sebi, da ima samopouzdanja i samopoštovanja i da aktivno pridonosi zajednici“, ističe pedagoginja savjetnica Jasma Relja. Svjedoči kako je mentalno zdravlje ljudi narušeno prije svega zbog obiteljskog stila života u kojem se puno vremena provodi za ekranom mobitela, računala, televizora, a isključuje prije svega potrebno zajedničko druženje roditelja i djece, razgovori, igra, kretanje i aktivnosti na svježem zraku, razvijanje osjećaja zahvalnosti, poštovanja i moralnih vrijednosti. Pedagoginja naglašava da o vlastitom mentalnom zdravlju moramo brinuti jednakom kao i o tjelesnom, a to znači da ćemo spavati 8 sati dnevno, igrati se, kretati na svježem zraku, baviti se sportom ili drugom aktivnošću, družiti se u neposrednom kontaktu i provoditi vrijeme s drugima bez ekranu.

tu i provoditi vrijeme s drugima bez ekranu.

Što je digitalni detoks

U reklamama za mreže i uređaje često možemo čuti kako će nas oni zbližiti s prijateljima, obitelji i dragim osobama. Reklame ciljaju na osnovne ljudske potrebe i vrijednosti, kao što su socijalna druženja, obitelj, zajedništvo, samopouzdanje, sreća, zadovoljstvo. Ako nas uvjere da ćemo konzumiranjem baš tog proizvoda zadovoljiti svoju specifičnu potrebu, dobili su nas. Možemo se zapitati u kojoj nas mjeri društvene

ne mreže doista zbližavaju s prijateljima i zadovoljavaju našu potrebu za socijalnim kontaktima. Ako nas ne ispunjavaju u dovoljnoj mjeri, imat ćemo potrebu trošiti na njih sve više vremena, stoga ne čudi što ovisnost o mrežama tako brzo raste.

Digitalni detoks je određena količina vremena koju odlučimo provesti bez ikakvih digitalnih uređaja. Uz pomoć digitalnog detoksa vraćamo mozak u stvarni svijet.

Virtualna stvarnost često je jako brza, sve se odvija na dodir ili kratku naredbu, pa nam se pravi svijet čini spor i nezanimljiv. Kada gledanje u ekran mobitela preuzme veći dio dana, ovo je jedini način da se vratimo u pravi život. A kada nam zvukovi notifikacija postanu sve manje važni, na dobrom smo putu za uspješno odmicanje od ekrana.

Istraživanje na terenu – što kažu mladi

Kako bismo utvrdili jesu li mladi svjesni količine vremena za ekranom i potrebe da smanje to vrijeme, proveli smo ispitivanje u kojem je sudjelovalo 136 učenika u dobi od 11 do 14 godina. Prema rezultatima petina učenika provodi za ekranom više od 5 sati dnevno, a polovina učenika 3 – 4 sata. Čak i oni, osobito stariji, smatraju da je to nezdravo puno. Digitalnim uređajima najviše se koriste za komuniciranje putem društvenih mreža, videoigre, glazbu, filmove i serije, a u porastu je i korištenje uređaja za školske obaveze. Mlađi koriste svoje uređaje u više svrha, za razliku od starijih koji većinu vremena za ekranom provode na društvenim mrežama.

I stariji i mlađi učenici tvrde da stalno i vrlo često pogledavaju na mobitel (63 %), dio njih to čini iz straha od propuštanja (35 %). Većina kaže da njihovi roditelji ne provode puno vremena za ekranima. Možemo zaključiti da prekomjerno provođenje vremena za digitalnim uređajima posebno pogoda generacije djece i mlađih. Dio učenika svjedoči kako se teško koncentrira na satu, ne može dobro učiti i teže pamti podatke. Mnogi se osjećaju umorno i imaju potrebu za više sna. Zabrinjava podatak da se 12 % učenika stalno ili često osjeća nezainteresirano za svijet. Neki se osjećaju odvažnije na internetu, mogu reći bilo što sve dok su pod krinkom lažnog imena i profilne slike. S druge strane, mnogi izražavaju kako bi voljeli imati više samopouzdanja u realnoj stvarnosti i bolje odnose s drugima.

Kako uspješno provesti digitalni detoks

Učenici potvrđuju da im se često, u školi i kod kuće, govori o opasnostima na internetu i lošem utjecaju prekomjernog korištenja ekrana na zdravlje. Ističu da roditelji povremeno prate njihove aktivnosti na internetu, prisutnije u

mlađih generacija. Ohrabruje činjenica da polovina učenika često i povremeno prati podatke koliko je dugo ekran mobitela bio uključen te je svjesna količine vremena na mobitelu. Učenici sedmih i osmih razreda bolje su upoznati s pojmom digitalnog detoksa od mlađih te smatraju da bi im dobro došao. Čak su i sami iznijeli nekoliko savjeta kako bi se lakše mogli udaljiti od ekrana.

Učenici navode da ih je i ovo ispitivanje u određenoj mjeri potaknulo na razmišljanje o načinu na koji provode slobodno vrijeme i manje korištenje ekrana.

TRIKOVI I SAVJETI ZA DIGITALNI DETOKS

- probaj napisati zadaću, a da ni jednom ne pogledaš na mobitel
- otidi van na druženje bez mobitela
- svakoga dana na određeno vrijeme isključi mobitel
- odredi prostorije u kući u kojima se nećeš koristiti mobitelom
- otidi na spavanje bez mobitela
- uvedi analogne uređaje – kalkulator, sat-budilicu, zidni kalendar
- deinstaliraj aplikacije koje ne koristiš
- isključi obavijesti aplikacija
- predaj roditeljima mobitel na nekoliko sati
- pronađi aktivnost ili hobi bez korištenja digitalnih uređaja

U današnje se vrijeme koristimo digitalnim uređajima svakodnevno, što je normalno s obzirom

na to kako nas brzo i jednostavno mogu povezati s drugim ljudima. Podsećaju nas na ispite, znaju sve naše ocjene. No, primijetite li da se ne sjećate kako vam prolaze dani, što ste radili ili kada ste zad-

nji put proveli dan bez ekrana, možda je vrijeme da učinite nešto dobro za sebe - odgovorite na izazov odmicanja sebe od ekrana. Pobrinite se da na kraju dana odmorite svoj mozak od klikanja i

tipkanja. Malim koracima do velikog čina za svoje zdravlje.

Mirta Jurić, 8.a
(Novinarski rad upućen na državnu smotru LIDRANO)

Obilježili smo Dječji tjedan u našoj školi

Tema ovogodišnjeg Dječjeg tjedna je dječja igra i valja se prisjetiti značaja igre za dječji psihofizički razvoj.

Evo nekoliko kratkih misli o dječjoj igri:

IGROM SE RAZVIJA

**spretnost, upornost, sigurnost, koncentracija,
odgovornost, samostalnost**

IGROM SE RAZVIJA

**govor, logičko razmišljanje, suradnja, priateljstvo, kreativnost,
inteligencija djeteta**

IGRA U ŠKOLSKOJ DOBI

**je značajna za dječji razvoj, za sposobnost učenja,
za fizičko i mentalno zdravlje**

DJEČJA IGRA

Igra ima različite funkcije; najčešće se govori o nenamjernom učenju i uvježbavanju u različitim oblicima ponašanja. Pojam igra najčešće označuje djelatnosti koje razveseljavaju i odmaraju. U pedagogiji igra je sredstvo odgoja i obrazovanja. Većinom je vezana uz djetinjstvo: što ono duže traje, to je igra razvijenija. Najčešće se igre u djetinjstvu svrstavaju u:
funkcionalnu igru, simboličku igru i igru s pravilima.

FUNKCIONALNE IGRE

Funkcionalna igra određuje se kao igra novim funkcijama koje u djeteta sazrijevaju – motoričkim, osjetnim, perceptivnim sposobnostima.

SIMBOLIČKE IGRE

Simbolička je igra aktivnost u kojoj se simbolima (najčešće igračkama) zamjenjuju stvarni predmeti, djelatnosti i ljudi (najčešće oko djetetova 18. mjeseca).

IGRE S PRAVILIMA

Igra s pravilima igra je sa senzomotoričkim kombinacijama (utrke, loptanje i dr.) ili s intelektualnim kombinacijama (kartanje, šah i dr.), u kojoj se pojedinci natječu i koja je regulirana pravilima.

SPORTSKE IGRE

Sportske igre naziv je za skupinu sportskih grana u kojima je osnovni rezultat lopta ili pločica te u kojima se istodobno i izravno na-

dmeću dva natjecatelja ili dva para u pojedinačnim sportovima (tenis, stolni tenis, badminton) ili pak više natjecatelja u ekipnim sportovima (nogomet, rukomet, košarka, odbojka...).

TRADICIJSKE IGRE

Tradicijske igre namijenjene su zabavi i razonodi, ali i nadmetanju u spretnosti, vještini, fizičkoj i psihičkoj spremnosti. Rekviziti za igru često su bili prirodnoga podrijetla i vlastiti proizvodi.

Djeca su se nadmetala u nabacivanju krumpira, bundeva, jabuka; u bacanju oblutaka po površini vode ili okruglih kamenčića (po 5 naizmjence) uvis; u bacanju udalj, uvis ili gađanju u cilj štapića s gušćim perom; u ubacivanju bade, kamenčića ili glinenih kuglica u jamicu ili do određene crte; u spuštanju po snijegu na daski, u izdubljenu koritu ili u košari; u klizanju po ledu na drvenoj kori, životinjskim kostima. Djeca su se nadmetala u utjerivanju drvene pločice u rupu kukastim granama, bacanju kamena s ramena (s mjestita ili u trku). Igračke su bile izrađene od krpa (lutke), drva, kukuškovine, kore. Igrama lovljena,

skrivanja, hvatanja vezanih očiju i sl. prethodila je podjela igrača uz pomoć brojalica (s tekstovima smislena ili nesmislena sadržaja, ali čvrste ritmičke konstrukcije).

Povodom Dječjeg tjedna u školi je, uz druge aktivnosti, organizirana i izložba starih igračaka kojima su se igrali roditelji i baki i djedovi naših učenika. Pripremili su je učenici polaznici grupe Igre pažnje i Vijeće učenika, a prikupili su i različite društvene igre koje učenici mogu koristiti u svoje slobodno vrijeme ili tijekom nastave.

mr. sc. Jasna Relja

Produženi boravak u našoj školi od ove godine

Produženi boravak je neobavezni, ali kvalitetno osmišljeni odgojno-obrazovni rad s učenicima u školi nakon redovne nastave. On je dobro organiziran i specifičan oblik rada koji u sigurnom i poticajnom školskom ozračju, igri i suradnji ima za cilj:

- učiti učenike kako redovito, odgovorno i samostalno učiti
- planirati dnevne aktivnosti
- razvijati individualne sposobnosti i interes učenika
- učiti ih vještinama komunikacije, suradnje i pomaganja
- poticati prijateljstvo
- osposobiti učenike za kreativno korištenje slobodnog vremena.

Za rad u produženom boravku potrebno je osigurati poticajan prostor za što ugodniji boravak svakog učenika i osmislići zanimljivo i kreativno poslijepodne, kroz igru i stvaranje. Klasičnu učionicu potrebno je obogatiti kutićima – prostorima za različite aktivnosti. Kutici omogućuju kvalitetnu izmjenu nastave i boravka, rada i odmora, rekreativne pauze, provođenja skupnog rada, traganja za informacijama korištenjem drugih izvora znanja kao npr. rječnika, pravopisa, enciklopedija, računala; potiču razvijanje prijateljskih odnosna, toleranciju, do-

govaranje i pomaganje, razvijaju komunikacijske vještine, bogaćeće rječnika, razvijaju sposobnosti prema individualnim interesima svakog učenika te vode učenika prema samostalnom i odgovornom učenju. Kako bi rad u produženom boravku bio zanimljiviji i djeci prihvatljiviji osim učionica mogu se koristiti i drugi prostori kao što su: školsko dvorište, školska dvorana, školski vrtovi, knjižnica, parkovi, muzeji, kazališta i kina itd.

Timski rad

Rad u produženom boravku učitelji provode u timskom radu. Timski rad podrazumijeva suradnju, uvažavanje, nadopunjavanje, nadogradnju i permanentno zajedničko djelovanje tijekom čitave

školske godine. Učitelji jutarnjeg dijela nastave i učitelji produženog boravka ravnopravni su kreatori i realizatori svake etape rada. Od izuzetne je važnosti razmjena iskustva o:

- radu i napretku učenika
- usvojenosti nastavnih sadržaja
- postignućima u radu
- provođenju razrednih aktivnosti, izložaba i raznih projekata.

Raspored rada u produženom boravku

Uobičajeno vrijeme za provođenje aktivnosti u produženom boravku je od 12 do 17 sati. U vrijeme boravka u školi učenicima je uz sav-

ladavanje nastavnog programa organizirano vrijeme za odmor, obroke, odmor na zraku, kreativno provođenje slobodnog vremena, učenje, vježbanje i ponavljanje te pisanje domaćih zadaća. Nakon redovne i izborne nastave vrijeme je za ručak. Nakon ručka zajedno s učenicima planira se rad: ponavlja se što se radilo na nastavi, utvrđuje sadržaj domaće zadaće, učenici određuju koje sadržaje još trebaju uvježbati te se priprema radni materijal za učenje, ponavljanje, vježbanje i pisanje zadaće.

Slijedi kraći odmor, a zatim orga-

nizirane aktivnosti. Mogu se provesti neke kraće zajedničke aktivnosti: izvješćivanje o proteklom vikendu ili praznicima, rješavanje problema razgovorom (sati prijateljstva) i proslave rodendana. Važno je svakodnevno zadovoljiti potrebu učenika za kretanjem i boravkom na zraku provođenjem različitih rekreativnih igara po slobodnom izboru učenika ili šetnjama u bližoj okolini škole.

Primarna zadaća dnevnog rada je podučavanje i učenje. Djeca rade samostalno, a učitelji se posvećuju manjim grupama ili pojedinom djetetu; pomažu onima kojima je

pomoć neophodna, koji ne razumiju novo gradivo ili zadatak i na taj način potiču samostalnost učenika. Osim individualnog rada važnu ulogu ima i suradnički rad. Učenici međusobno jedni drugima pomažu prema svojim sposobnostima i interesima, međusobno objašnjavaju zadatke na njima razumljiv i pristupačniji način i tako uče pomagati i primati pomoć. Cilj ovakvog rada jest pripremiti dijete za samostalno pisanje zadaće i učenje kod kuće.

Lucia Matas,
učiteljica razredne nastave

Origamijem do razvoja koncentracije i pažnje

Obilježen Svjetski dan origamija 11. studenoga

Tijekom studenoga sudjelovali smo u izradi origamija s ciljem razvoja motorike ruku, koncentracije i logičkog razmišljanja. Izrade zanimljivih origami oblika odvijala se na nastavi likovne kulture u razrednoj nastavi i na grupi Igre pažnje u trećem razredu.

Origami je tradicionalna japanska vještina kreiranja modela od papira. Tradicionalno se koristi papir u obliku kvadrata, ali postoji veliki broj modela koji se izrađuju od drugačijih oblika papira - pravokutnika, trokuta itd. Ova tehnika najčešće se povezuje s izumom papira u Kini oko 2. stoljeća pr. Kr. Iako je tamo naj-

vjerojatnije i nastao, origami je pravi procvat doživio u Japanu, gdje se tretira kao nacionalna umjetnost.

Origami se obično izrađuje od papira, iako se mogu koristiti i drugačiji materijali. Postoji i specijaliziran papir za origami, koji je najčešće dvobojan i već isječen u oblik kvadrata.

Zato je koristite često i tako korisno popunite svoje slobodno vrijeme.

Pedagoginja:
mr. sc. Jasna Relja

NE ZABORAVITE!

**Izrada origamija
potiče razvoj motorike ruku,
koncentracije i logičkog
razmišljanja.**

Slikovnica o mentalnom zdravlju

Tijekom školskog projekta „Svijet emocija“ u trećim razredima, kao rezultat rada na upoznavanju emocija, kontroli i zdravlju emocija, nastala je slikovnica „Savjeti

za djecu o mentalnom zdravlju“.

Slikovnica je izdana uz financijsku potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja za navedeni školski projekt. Slikovnicu su ilustrirali učenici 3.a i 3.b razreda: Elena Kos, Lucija Jug, Niko Marijančić, Darijan Andrić, Filip Jakopanec, Luka Došen, Leon Lovreković, Roko Kristić, Rita Tomas, Franka Tasoti Kivač, Lana Grabrovec, Lorena Puklek,

Nikolina Podnar i Maja Arko.

Uz dječje ilustracije slikovnica sadržajno daje kratke i jednostavne savjete kako brinuti o mentalnom zdravlju kao preduvjetu općeg zdravlja te sretnog i zadovoljnog života djeteta i obitelji.

Autorica slikovnice je pedagoginja Jasna Relja, a obradu je napravila učiteljica informatike Jasenka Lovrenčić. Slikovnica je tiskana u 300 primjeraka i poslužit će kao nastavno sredstvo u okviru navedenog projekta u idućim generacijama učenika trećih razreda.

Projekt Sportsko druženje velikih i malih

Tijekom studenoga pokrenuli smo projekt Sportsko druženje velikih i malih u kojem osmaši organiziraju sportske aktivnosti za učenike 4. razreda u našoj sportskoj dvorani. I veliki i mali učenici dobrovoljno su se uključili u ovu aktivnost. Uključeno je bilo 12 učenika 8.b razreda i 4 učenika 8.a razreda kao „trenera“ te 25 učenika četvrtih razreda kao polaznika aktivnosti. Prvi susret održan je 17. 11. 2022. Druženje se odvijalo četvrtkom od 13:15 do 14:00 sati sve do kraja nastavne godine.

Ovaj projekt pokrenuli smo putem Vijeća učenika s ciljem aktiv-

nog provođenja slobodnog vremena naših učenika te poticanja na zdrave stilove života uz fizičku i tjelesnu aktivnost. Korist od fizičke aktivnosti je višestruka te pomaže djeci u razvoju motoričke, grafomotoričke, koncentracije, kognitivnih sposobnosti, samopouzdanja, a daje i veliki doprinos fizičkom i mentalnom zdravlju.

Učenici „treneri“ iz 8.a i polaznici, učenici 4.a i 4.b razreda

mr. sc. Jasna Relja,
pedagoginja izvrsna savjetnica

Izložba slikovnica u školskom projektu Festival slikovnica

Povodom Međunarodnog dana dječje knjige koji se obilježava 2. travnja otvorena je izložba slikovnica u školskom projektu Festival slikovnica.

Slikovnice koje su se mogle razgledati na izložbi izradili su učenici na nastavi sa svojim razrednicama u razrednoj nastavi, učiteljicama u produženom boravku, knjižničarkom i pedagoginjom tijekom prvog i drugog polugodišta. Učenici su oslikavali i pisali pjesme i priče za svoje slikovnike te pritom učili što je sve potrebno za izradu jedne slikovnice i tko sve sudjeluje u njoj izradi. Tako su naučili i nove pojmove kao što su ilustrator, urednik, autor, impresum, bilješka o autoru, izdavač, broj izdanih primjera i godina izdanja.

Učenici su ostvarili tematski različite slikovnike u čijem su nastajanju i izradi pokazali svoju kreativnost i veselili se konačnom rezultatu – gotovoj slikovnici.

S ponosom su sudjelovali u izradi slikovnica i pritom vježbali i vještini čitanja razvijajući ljubav prema pisanoj riječi i knjizi.

Autori i ilustratori te urednici sljedećih naslova su: *Snjegović u sni-*

jegu - učenici u produženom boravku i učiteljica Antonella Fučakr, *Zimsko veselje* i *Grad iz mašte* - učenici u produženom boravku i učiteljica Lucia Matas, *Gospođa Zima* i *Gospođica Proleće* - učenici 3.b i učiteljica Jasna Tolnaj, *Ah, ta ljubav!* - učenici 2.a i učiteljica Nina Galinec, *Moje slobodno vrijeme* - učenici grupe Igre pažnje i pedagoginja, *Kako lijepo razgovarati? Što radi dobar slušatelj* - učenici 4.a i pedagoginja, *Osjećaji u mom razredu* - učenici 3.a i pedagoginja, *Recept za prijateljstvo* - učenici 4.b i pedagoginja, *Savjeti za dječje mentalno zdravlje* - učenici 3.a i pedagoginja.

Pričice iz dnevnog boravka, Kukci - učenici 4.a i učiteljica Maja Sinjeri, *Priča o Raketni* - David

Mesarić, 7.b i knjižničarka, *Hrvatski izumitelji* - Marija Petrović i Gala Knežević, 7.a i knjižničarka.

Ovdje su prikazani samo nekih od mnogobrojnih naslova i slikovnica koje su nastale u ovome projektu. Izložba je i ove godine izazvala veliko zanimanje i ponos učenika, malih autora i ilustratora.

Cilj ovog projekta, koji se održava već drugu godinu, je poticati čitalačke vještine, vještinu pisanja, grafomotoričke vještine, kreativnost i ljubav prema knjizi i pisanoj riječi te je ostvaren na zadovoljstvo svih nas.

Pripremile:
pedagoginja, knjižničarka i
učiteljice razredne nastave

Slobodne aktivnosti u našoj školi

NAZIV AKTIVNOSTI - UČITELJ

1. **Lutkarsko-dramska grupa** Antonella Fučkar 2. **Scensko-recitatorka** Nadica Čolak 3. Kreativno-likovna grupa Nina Galinec 4. **Plesna gupa** Dijana Veh 5. **Pričaonica** Slađana Ninković 6. **Sportska grupa** Jasna Tolnaj 7. **Dramska grupa** Maja Sinjeri 8. **Rad s darovitim učenicima** Maja Sinjeri 9. **Eko grupa** Biserka Knez 10. **Likovna grupa** Darko Markić 11. **Vizualni identitet** Darko Markić 12. **Učenička zadruga** Darko Markić 13. **Zbor** Mihael Kivač 14. **Školska televizija** Mihael Kivač 15. **Foto grupa** Mirjana Mihalec 16. **Mladi BIOkemičari** Ana Marija Gončar 17. **Klub mladih tehničara** Tijana Martić 18. **Mladi geografi** Dubravka Vajdić Kolarić 19. **Povijest za budućnost** Mirna Kovačić 20. **Badminton** Vesna Hižman-Perošić 21. **Vrtlarstvo** Vesna Hižman-Perošić 22. **Robotika** Snježana Mihočka 23. **Informatička grupa** Snježana Mihočka 24. **Digitalna grupa** Jasenka Lovrenčić 25. **Biblijsko-dramska grupa** Seka s. Donata Gravić

26. **Čitanjem do zvijezda** Nikolina Sabolić 27. **Skupina darovitih učenika** Renata Glavica 28. **Crveni križ** Jasna Tolnaj 29. **Keramičarska sekcija** Darko Markić 30. **Radio „Đuro“** Sanja Antolić 31. **Novinarska grupa** Nikolina Sabolić 32. **Multimedjiska grupa „STUDIO28“** Mihael Kivač 33. **Školska prometna jedinica** Tijana Martić 34. **Školski list** Nikolina Sabolić 35. **Učimo istraživanjem** Mirna Kovačić 36. Glazbena produkcija Mihael Kivač 37. **Šah** Ivan Piskač 38. **Francuska grupa** Ana Kuhar 39. **Prometna grupa** Tijana Martić 40. **Gradanski odgoj** Ana Marija Gončar 41. **Scensko-recitatorska** Sanja Kapusta 42. **Mali krojači** Seka Gravić 43. **Domaćinstvo** Nada Čolak 44. **Igre pažnje** Jasna Relja 45. **Njemačka grupa** Sonja Schuster

Dan Planeta
Zemlje u
Produženom
boravku

Projekt „U svijetu
likovnih umjetnika“

Majčin dan u
Produženom
boravku

